

Podatek dochodowy dla gospodarstw rolnych ma być wprowadzony od początku 2014 r. Nie będzie on dodatkowo obciążał rolników ponieważ zastąpi obecny podatek rolny. Nowe rozwiązanie pozwoli na lepsze powiązanie wysokości podatku od rzeczywistych dochodów rolnika. Zmiany te zwiększą spójność społeczeństwa likwidując przywileje, dla wybranych grup. W dłuższym okresie pozwoli na zwiększenie poziomu świadczeń społecznych wypłacanych rolnikom.

• Opis przypadku

Od początku 2014 r. rolnicy zapłacą podatek dochodowy. Ministerstwo rolnictwa w sierpniu br. uzgodniło projekt ustawy z resortem finansów (Dziedzic 2012).

Wcześniej, w swoim exposé z listopada 2011 r. premier zapowiadał wprowadzenie podatku dochodowego w rolnictwie od 2013 r. (Tusk 2011).

Podatek dochodowy ma zastąpić obecny podatek rolny, który naliczany jest od powierzchni i jakości gleby gospodarstwa rolnego. Nie zależy on od efektywności wykorzystania obszaru uprawowego.

Nowy podatek ma być neutralny zarówno dla rolników jak i dla budżetu państwa. Środki z niego pozyskane mają być przekazywane do gmin tak jak w przypadku podatku rolnego.

Rachunkowość gospodarstw rolnych będzie opierała się na księdze przychodów i rozchodów. Jednak w przypadku mniejszych gospodarstw rolnych tzn. do 6 ha podatek ma mieć formę ryczałtową.

Ministerstwo rolnictwa nie zgodziło się, żeby opodatkowaniem były objęte dopłaty bezpośrednie do rolnictwa.

W 2013 r. mają odbyć się szkolenie dla rolników, które przygotują ich do nowej sytuacji.

• Ocena eksperta FOR

Wprowadzenie podatku dochodowego w rolnictwie jest krokiem w dobrym kierunku. Pozwoli to na opodatkowanie rzeczywistych dochodów rolników. Do tej pory podatek rolny płacony przez rolników nie zależał od ich dochodów z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego. Naliczany był on w zależności od powierzchni gospodarstwa rolnego oraz jakości gleby, na którym dane gospodarstwo się znajduje (tzw. hektary przeliczeniowe). Nie ma to nic wspólnego z efektywnością produkcji w danym gospodarstwie rolnym oraz osiąganymi z tej działalności dochodami.

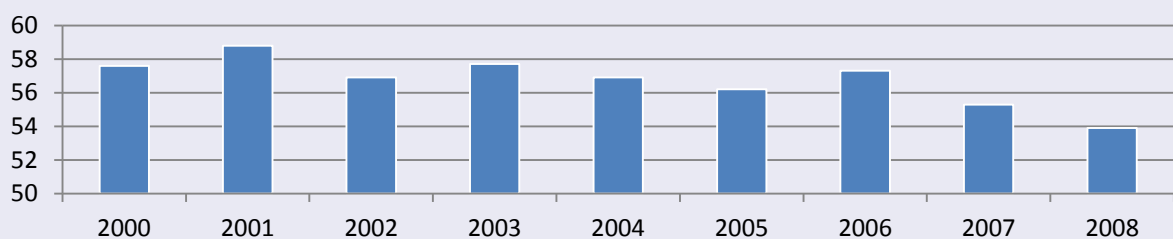
Taka sytuacja prowadziła do tego, że podatek płacony przez gospodarstwa rolne był nieadekwatny do realnie przez nie osiągniętych dochodów. Gospodarstwa rolne o relatywnie małej powierzchni, ale dobrej jakości gleby, w których nie stosowano efektywnych metod produkcji (np. poprzez małe wykorzystanie maszyn, brak zatrudnienia pracowników najemnych), tym samym uzyskując niskie dochody, mogły płacić nieadekwatnie wysoki podatek. Natomiast relatywnie duże gospodarstwa o niekoniecznie wysokiej jakości gleby poprzez intensyfikację pracy mogły osiągać wysokie dochody, które nie były odpowiednio opodatkowane. Taki system podatkowy prowadził do niesprawiedliwego, bo niepowiązanego z uzyskiwanymi korzyściami opodatkowania.

Wprowadzenie podatku dochodowego w rolnictwie przyczyni się do zwiększenia spójności społeczeństwa i postrzeganej przez nie sprawiedliwości podatkowej. Likwidacja przywilejów dla pewnych grup będzie miała pozytywny wpływ na całe społeczeństwo. Dodatkowo w sytuacjach kryzysowych może się to przyczynić do zwiększenia skłonności społeczeństwa do „zaciskania pasa”. Społeczeństwo jest bardziej skłonne do wyrzeczeń gdy nie występują grupy uprzywilejowane, gdy każdy ponosi ich koszty.

Rachunkowość i podatek dochodowy w rolnictwie otwierają drzwi do objęcia rolników powszechnym systemem ubezpieczeń (ZUS). Nie istnieją powody dlaczego produkcja rolna powinna być objęta specjalnymi prawami. Należy ją traktować tak jak każdą inną działalność gospodarczą.

Obecnie wysokość składek społecznych opłacana przez rolników, jest znacznie niższa niż osób ubezpieczonych w ZUS. Niski poziom składek przekłada się na niski poziom świadczeń wypłacanych w KRUS. Wg danych KRUS w 2008 r. średnie świadczenie emerytalno – rentowe dla rolników wynosiło około połowy wysokości świadczenia osoby ubezpieczonej w ZUS (Kluczyńska 2009).

Wykres 1. Wysokość świadczenia emerytalno-rentowego KRUS w stosunku do ZUS (proc.)

Źródło: Kluczyńska 2009

Proponowane zmiany w opodatkowaniu rolników przyczynią się do zwiększenia wysokości ich świadczeń. Rachunkowość w rolnictwie pozwoli na określenie dochodu, z którym z kolei będzie można powiązać wysokość opłacanych składek, co dalej przełoży się na poziom świadczeń.

Podatek dochodowy w rolnictwie nie jest krzywdzący dla rolników. Po pierwsze, podatek dochodowy nie będzie stanowił dodatkowego obciążenia dla rolników. Ma on zastąpić obecnie funkcjonujący podatek rolny. Wysokość podatku dochodowego ma być tak ustalona, by była ona neutralna nie tylko dla budżetu państwa, ale również dla rolników. Po drugie, ma on objąć tylko większe gospodarstwa rolne (powyżej 6 ha) więc nie ma podstaw by sądzić, że koszty transakcyjne (prowadzenia rachunkowości) w małych gospodarstwach będą relatywnie wysokie. Opierając się na danych GUS (2011) podatek obejmie nie więcej niż 30 proc. gospodarstw rolnych (taki udział w gospodarstwach rolnych mają gospodarstwa większe niż 5 ha). Po trzecie, zapewniony jest odpowiednio długi okres przejściowy (dwa lata) od momentu zakomunikowania zmian do ich wprowadzenia. Po czwarte, przewidziane są specjalne szkolenia dla rolników, które mają ich przygotować do prowadzenia ksiąg przychodów i rozchodów.

Bibliografia

- [1] Dziejdzic B., *Minister rolnictwa zapowiada: Rolnicy zapłacą podatek dochodowy*, Polska Times 14.08.2012
- [2] Kluczyńska K., *Świadczenia z Funduszu Emerytalno-Rentowego przyznawana od 1991 r.*, KRUS 2009
- [3] GUS, *Rocznik Statystyczny Rolnictwa*, 2011
- [4] Tusk D., *Expose premiera Donalda Tuska*, 8.11.2011

Kontakt do eksperta

Dawid Samoń

e-mail: dawid.samon@for.org.pl

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Al. J.Ch. Szucha 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11, fax +48 22 213 37 85

e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl